

ואפי' הכי ממעטא ליה רב לענין ציאת מקדש מדמכביז מוכר ועד נקבה זכר ודאי נקבה ודאית ולא טומטוס ואמדרוגיטוס ויחיזי אמי קרא למעוטי ספיקא וי"ל דצההיא דרב מרי מעוטי כמיני דהוא מזי למיכבז מוכר ועד אדם או מנקבה ועד אדם חד מינייהו לאמדרוגיטוס והד לוטומטוס ואי אמדרוגיטוס זכר אמי מוכר למעוטי ואי נקבה הוא אמי ועד נקבה למעוטי מעטעס שהוא משונה ובכזו' פרק על אלו מומין (דף מהא:) גזי הא דממעט אמדרוגיטוס מנאכר ימירה דכמיב גזי עולה ופריך מני אי רבנן קסברי ספיקא היו ואלטריך קרא למעוטי ספיקא התם פריך שפיר דממעט גזי למעוטי אפי' הוא זכר מפני שהוא משונה משאר זכרים אס כן מדממעטין ליה מהוכר שמע מינה זכר הוא ולא ספיקא אלמא לא אתא כתי'ק דלמר ספיקא הוא * ולפי מה ודאבדתי את התפשא וההוא מקרב עמוהו. וירקא טו לא

1. והזקנה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענה את נפשתיכם וכל מלאכה לא תעשו ובאזרח ודבר ה' בחובכם:
2. שבת ושבתון היא לכם ועניתיים את נפשתיכם חקתי עולמי:
3. וירקא טו לא וכל הנפש אשר תעשה כל מלאכה בעצם היום הזה ותאבדתי את התפשא וההוא מקרב עמוהו.
4. וירקא טו לא אם תענה את בני ואם חקך נשים על בתי אין איש עשנו ראת אלהים עד בני דובק:
5. וירקא טו לא ובעצק אל ה' אלהי אבותי וקרא את בנינו ואת עמלנו ואת לחצנו:
6. והואבדך מן המזבח קדוש למען עתך ולמען נספחך להיטק בארתיך:
7. טוב מראה עינים מהלך נפש עם זה וכל רוח רוח קהלתו וט למען עתך ולמען נספחך להיטק בארתיך:
8. ותאדם כי יתן בכוס עינו ויתחלף במשיחיו:

אסא קרא לרזווי ספיקא. בתמיה אטו קמי שמיא ספיקא הוא אי בהמה היו אי חיה היו: הא דאמר רב איזי בר אבין. בזכריות זכר דס לא למתוי כוי דקמני התם כל דס לא עוף ובהמה מיוחדים וכו': מה. מלות מלאכת (ו) שצט שז ואל תעשה דבר אף מלות עיניו שז ואל תעשה דבר המצטל ממך את העיניו הוא ואין זו אלא כגון הני דמתימין לא יאכלו ולא ישמה ולא ירחך: מה מלאכה ולא חלקם צה. בכל דלדיה אסורה אף עיניו נמי שאסורו בכל דלדי קאמר ילאו חמה וזנה שאסא ישז הרי הוא צעיוו ואס לא ישז אינו מנאה ליאש: מה מלאכה דבר שחייבין עליו כמקום אחר. כרת כי הכא כגון שצט אף עיניו דצדד אכילה קאמר שמזינו שחייב עליו כמקום אחר כגון פיגול ונוטר: ואס נפשך לומר. ואס יש צדק צדי ששם על זה הרי ראייה אחרת דקרא על תענו את נפשתיכם עיניו שהוא צדצת הנפש כמון חלל הגוף מיירי: ווי סומא צעריוס קמשטעי קרא. כלומר עיניו. דמשמש קא משטעי קרא דמשמש נמי אקרי עיניו כלקמן (דף עו.) וחייבין עליו כרת כמקום אחר כגון עריוס: ונאלמר לפען עיניו. ויענך וירעיבך (דברים ט:)

גלוין הש"ס

במראה עיניו שהוא אבדת עיניו מלדיס אדף עי' זכרון' שם ד"ה פ' רחמן:

הגהות הב"ח

(א) גמ' קף כל לאמרי בו ואי טי ספיקא הוא: (ב) שם ולימה הלא דמיס בשמשא והדמיס ליה: (ג) שם הרי הוא אסא והאכלתי את הנפש: (ד) רש"י ז"ה מה מלות מלאכות שז ואל תעשה טו: (ה) ר"ה ה"ג במאלין טו' אלא קרא קא מפשי:

מוסף תוספות

א. אבל האז דכתיב מוכר ועד נקבה איכא למימר דמעט לה טעמא שהאז משונה והרי ספק משום דלא ידענא אי מוכר מעט ליה והו' זכר או מנקבה מעט ליה והו' נקבה. מוס' מה שם. ב. דאם הוא מיטע' מוס' כתיובת שם. ג. דהא אינה בלא ספיר. רש"י מולין טו: ד"ה אקשקש. ד. דהא דג טמא נמי יו לו ספיר. ט. ה. דא"כ כו צריך קרא לאסור חלבו. מוס' כתיובת שם. ד"ה טו. א. דהא גבי כתיובת חייב ביה. רעבי"ל נדה כח:

תוס' ישנים

קסבר בריה בפני עצמה דיא. לא היו כוונת הדין שז יוסי בפרק אומר ואת בני מולין פ' (א) דמי גדיה בפני עצמה ולא הכיטו עליה חמנוס טו. דהואו בניה דהתם ספיקא היו כרפי' בפרק אומר ואת בני מולין ובהם בפרק המפלת (מג' ב.) ויצטוו פקח מעגל (פג' א.) פירבה את הפיגולין והנתיבות ב'.

הני

נפקי טולסו. וכפי היא גוואה איכא שמעילא בפרק ההנהם מההקדש (ב' ב.) דמסיק מממעט מעל ריבה לרשות טולסו. מ"ה איזה דבר שיש בו איבוד נשמה בו'. ומכתיב געון ארצו ולא חספי סכרם. טוב מראה עינים באשה יותר בוי. הילך נרץ לזכר מאד ממנו.

כוי בריה בפני עצמה היא דאי לא תימא הכי הא דאמר רב אידי בר אבין אף כל לאתויי כוי (ב) כוי ספיקא הוא איצטרך קרא דרבווי ספיקא אלא בריה שאני נמי בריה שאני ת"ר י' הענו את נפשתיכם יכול ישב בחמה או בצנה כרי שיצטער תלמוד לומר וכל מלאכה לא תעשו מה מלאכה שאל ואל תעשה אף עניו נפש שז בריה ותימא ותימא היכא דיתבי בשימישא (ט) וחיים ליה לא נימא ליה קום תוב בטולא יתיב בטולא וקריד ליה לא נימא ליה קום תוב בשימישא דומיא דמלאכה מה מלאכה לא חלקת בה אף עניו לא תחילוק בו תניא איך תענו את נפשתיכם יכול ישב בחמה ובצנה ויצטער ת"ל וכל מלאכה לא תעשו מה מלאכה דבר שחייבין עליו במקום אחר אף עניו נפש שחייבין עליו במקום אחר ואי זה זה זה פ' פגול ונותר אביא פגול ונותר שהן בכרת ולא אביא את הטבל שאינו בכרת ת"ל תענו * ועניתיים את נפשתיכם ריבה אביא הטבל שהוא בכרית ולא אביא את הנבילה שאינה בכרית ת"ל תענו ונותר אביא את הנבילה שהוא בכרית ולא אביא את החולין שאינו בלאו ת"ל תענו ועניתיים את נפשתיכם ריבה אביא החולין שאינן בקום אכול ולא אביא את התרומה שהיא בקום אכול ת"ל תענו ועניתיים את נפשתיכם ריבה אביא את התרומה שאינה בכל תותירו ולא אביא את הקדשים שהן בכל תותירו לומר תענו ועניתיים את נפשתיכם ריבה ואל תענו הרי הוא אומר * והאבדתי את הנפש ההיא ושתייה מאי ואם נפשך לומר וכי תימא בעריות קא מישטעי קרא הרי הוא אומר והאבדתי (א) הנפש עניו שיש בו אבדת נפש ואי זה זה זה אכילה ושתייה דבי רבי ישמעאל תנא נאמר כאן עניו ונאמר להלן עניו מה להלן עניו רעבון אף כאן עניו רעבון ונילף * מאם תענה את בנותי דנין עניו דרבים מענוי דרבים ואין דנין עניו דרבים מענוי דרבים דרבים מענוי דרבים ואמרין זו פרישות דרך ארץ אלא דנין עניו בידי שמים מענוי בידי שמים מענוי בידי אדם (ג) * והמאבילך מן במדבר למען ענותך רבי אמי ורבי אסי חד אמר * אינו דומה מו שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו וחד אמר אינו דומה מו שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל אמר רב יוסף מכאן רמז לסומין שאוכלין ואין שבעין אמר אביי * הלכך מאן דאית ליה סעודתא לא ליכלה אלא ביממא א"ר זורא מאי קרא * טוב מראה עינים מהלך נפש אמר ר"ל טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה שנאמר טוב מראה עינים מהלך נפש * כי יתן בכוס עינו ויתחלף במשיחיו ר' אמי ור' אסי חד אמר כל הגנות עינו

כוי בריה בפני עצמה היא דאי לא תימא הכי הא דאמר רב אידי בר אבין אף כל לאתויי כוי (ב) כוי ספיקא הוא איצטרך קרא דרבווי ספיקא אלא בריה שאני נמי בריה שאני ת"ר י' הענו את נפשתיכם יכול ישב בחמה או בצנה כרי שיצטער תלמוד לומר וכל מלאכה לא תעשו מה מלאכה שאל ואל תעשה אף עניו נפש שז בריה ותימא ותימא היכא דיתבי בשימישא (ט) וחיים ליה לא נימא ליה קום תוב בטולא יתיב בטולא וקריד ליה לא נימא ליה קום תוב בשימישא דומיא דמלאכה מה מלאכה לא חלקת בה אף עניו לא תחילוק בו תניא איך תענו את נפשתיכם יכול ישב בחמה ובצנה ויצטער ת"ל וכל מלאכה לא תעשו מה מלאכה דבר שחייבין עליו במקום אחר אף עניו נפש שחייבין עליו במקום אחר ואי זה זה זה פ' פגול ונותר אביא פגול ונותר שהן בכרת ולא אביא את הטבל שאינו בכרת ת"ל תענו * ועניתיים את נפשתיכם ריבה אביא הטבל שהוא בכרית ולא אביא את הנבילה שאינה בכרית ת"ל תענו ונותר אביא את הנבילה שהוא בכרית ולא אביא את החולין שאינו בלאו ת"ל תענו ועניתיים את נפשתיכם ריבה אביא החולין שאינן בקום אכול ולא אביא את התרומה שהיא בקום אכול ת"ל תענו ועניתיים את נפשתיכם ריבה אביא את התרומה שאינה בכל תותירו ולא אביא את הקדשים שהן בכל תותירו לומר תענו ועניתיים את נפשתיכם ריבה ואל תענו הרי הוא אומר * והאבדתי את הנפש ההיא ושתייה מאי ואם נפשך לומר וכי תימא בעריות קא מישטעי קרא הרי הוא אומר והאבדתי (א) הנפש עניו שיש בו אבדת נפש ואי זה זה זה אכילה ושתייה דבי רבי ישמעאל תנא נאמר כאן עניו ונאמר להלן עניו מה להלן עניו רעבון אף כאן עניו רעבון ונילף * מאם תענה את בנותי דנין עניו דרבים מענוי דרבים ואין דנין עניו דרבים מענוי דרבים דרבים מענוי דרבים ואמרין זו פרישות דרך ארץ אלא דנין עניו בידי שמים מענוי בידי שמים מענוי בידי אדם (ג) * והמאבילך מן במדבר למען ענותך רבי אמי ורבי אסי חד אמר * אינו דומה מו שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו וחד אמר אינו דומה מו שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל אמר רב יוסף מכאן רמז לסומין שאוכלין ואין שבעין אמר אביי * הלכך מאן דאית ליה סעודתא לא ליכלה אלא ביממא א"ר זורא מאי קרא * טוב מראה עינים מהלך נפש אמר ר"ל טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה שנאמר טוב מראה עינים מהלך נפש * כי יתן בכוס עינו ויתחלף במשיחיו ר' אמי ור' אסי חד אמר כל הגנות עינו

כוי בריה בפני עצמה היא דאי לא תימא הכי הא דאמר רב אידי בר אבין אף כל לאתויי כוי (ב) כוי ספיקא הוא איצטרך קרא דרבווי ספיקא אלא בריה שאני נמי בריה שאני ת"ר י' הענו את נפשתיכם יכול ישב בחמה או בצנה כרי שיצטער תלמוד לומר וכל מלאכה לא תעשו מה מלאכה שאל ואל תעשה אף עניו נפש שז בריה ותימא ותימא היכא דיתבי בשימישא (ט) וחיים ליה לא נימא ליה קום תוב בטולא יתיב בטולא וקריד ליה לא נימא ליה קום תוב בשימישא דומיא דמלאכה מה מלאכה לא חלקת בה אף עניו לא תחילוק בו תניא איך תענו את נפשתיכם יכול ישב בחמה ובצנה ויצטער ת"ל וכל מלאכה לא תעשו מה מלאכה דבר שחייבין עליו במקום אחר אף עניו נפש שחייבין עליו במקום אחר ואי זה זה זה פ' פגול ונותר אביא פגול ונותר שהן בכרת ולא אביא את הטבל שאינו בכרת ת"ל תענו * ועניתיים את נפשתיכם ריבה אביא הטבל שהוא בכרית ולא אביא את הנבילה שאינה בכרית ת"ל תענו ונותר אביא את הנבילה שהוא בכרית ולא אביא את החולין שאינו בלאו ת"ל תענו ועניתיים את נפשתיכם ריבה אביא החולין שאינן בקום אכול ולא אביא את התרומה שהיא בקום אכול ת"ל תענו ועניתיים את נפשתיכם ריבה אביא את התרומה שאינה בכל תותירו ולא אביא את הקדשים שהן בכל תותירו לומר תענו ועניתיים את נפשתיכם ריבה ואל תענו הרי הוא אומר * והאבדתי את הנפש ההיא ושתייה מאי ואם נפשך לומר וכי תימא בעריות קא מישטעי קרא הרי הוא אומר והאבדתי (א) הנפש עניו שיש בו אבדת נפש ואי זה זה זה אכילה ושתייה דבי רבי ישמעאל תנא נאמר כאן עניו ונאמר להלן עניו מה להלן עניו רעבון אף כאן עניו רעבון ונילף * מאם תענה את בנותי דנין עניו דרבים מענוי דרבים ואין דנין עניו דרבים מענוי דרבים דרבים מענוי דרבים ואמרין זו פרישות דרך ארץ אלא דנין עניו בידי שמים מענוי בידי שמים מענוי בידי אדם (ג) * והמאבילך מן במדבר למען ענותך רבי אמי ורבי אסי חד אמר * אינו דומה מו שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו וחד אמר אינו דומה מו שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל אמר רב יוסף מכאן רמז לסומין שאוכלין ואין שבעין אמר אביי * הלכך מאן דאית ליה סעודתא לא ליכלה אלא ביממא א"ר זורא מאי קרא * טוב מראה עינים מהלך נפש אמר ר"ל טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה שנאמר טוב מראה עינים מהלך נפש * כי יתן בכוס עינו ויתחלף במשיחיו ר' אמי ור' אסי חד אמר כל הגנות עינו

נפקי טולסו. וכפי היא גוואה איכא שמעילא בפרק ההנהם מההקדש (ב' ב.) דמסיק מממעט מעל ריבה לרשות טולסו. מ"ה איזה דבר שיש בו איבוד נשמה בו'. ומכתיב געון ארצו ולא חספי סכרם. טוב מראה עינים באשה יותר בוי. הילך נרץ לזכר מאד ממנו.

6) סוטה מנ: [פסחדין
ק: 4] 5) [פי כדי שניקטו
עליו חמם. ערוך ערך שם
ו] 6) [ינמות ילי: וז"ל
מחמת יג. סה: ד] סוטה
יא: 8) [שם ק"ג. 1] כ"ל
והא, 1) [ג"ל חט רכנן כ"א
ש"ל, 8] ממלחא פ' כ'
גשלת, 9) [בהגלותך יא
ח]

הגהות הב"ח

6) גמרא עניי בנכסו כל
העויות טען דומות:
8) שם ח"ל משע דני
לביק משפט וכן לקמן:
9) שם אמר להם משה
דינו לביק משפט למחר
8א) נמצא עומרה וכו'
שהיא כרת עליה תל"מ
וה"ל א"כ אם נמצא
עומרה בבית בעלה
בידוע שהוא סרח עליה
נמצא עומרה בבית
אביה ובידוע שהיא
סרחה עליה: 1) שם
אנשים טובות ומרגלות עם
המן שנאמר והשאלים
הינן: 2) שם טעמים כה
השמן תמר ר' לרובי אל
תקרא ליה שרר אל שר
מה שר זה מתחבר
לכמה גרונים אף המן
מתחבר לכמה טעמים
אולי דלמחר לגד לו דר
מה שר זה מיעוט טעם כה
וכי מלאך זו מה טעמים
ואמר משה בתה כי כ"ל
ועל חמת למה גוויין כי
נהלה דמ"ל ללמחר לא
דמכתי לטע
המתהפכת שדח"ל שם
מתהפכת פתמים אנשים
פתמים נשים עתמים רוחות
כו' ל"ל אמל"ח עליון
למחיה ק"ל א"ל אף
השנים ששם נקראים
כרוכים מהם זה נמי ק"ל
שם מתהפכת למה גוויין
כו': 1) רש"י ד"ה לזכר
ל' קודם ד"ה ישימה:
2) ד"ה אם כן משע כו'
ואם נמצא עומר צבית
לראשון כו' בידוע שכן
לשעה אחת הוא
הס' ומס' שם שם
למקום הס' ומס' מ"ד
היא סרחה עליה
ההוזהות מתבטלת
הס' ומס' מ"ד היא
סרח עלי וכו':

מוסף רש"י

לישנא מעליא נקט.
שמנה ודק נקי הדעת
לפני ככלל נקיה (פסחים
ג.) על
משפחותיו. שאלתם להם
קרינות (שבת קל.)

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

עה.

עין משפט
גר מצוה

א [מ"י פכ"ד מהלכות
אסורי ביאה הלכה י"ז]:

לקוין רש"י

אליגרי"י [אליגרי"א].
כסבר.

רבינו הגנאל

ואסיקנא יד לון לישראל
הכשיתו נשים וביקי קדירה
ואבינם טובות ומרגלות
עם המן.

תוס' ישנים

1) [ע"ה צ"ל מוגותיו עמו.
י"ט אומר בגמרא רבה
פ"כ. ה] שאלו זולת ע"ד
שנוע לנד על קרקע
מבואה ואולי א"י כן
השעה דראשון כו'.
ועיניו לא מורו שריכות
להלמן ג' חמשים משום
הכנסה כ"ל הלכות עיניו
שמן.

תורה אור השלם

1. דאגה בלב איש
ישחנה ודכ"ר טוב
ישחנה: משלי יב כה
2. זאב ועליו ירע כאחד
ואריה בבקר יאכל תבן
והש עפר לחמו לא
ירעו ולא ישחרו בכל
זה קודש אמר יי
ישעיהו סה כה
3. זכרו את ה' אשר
נאכל בצמרים חם את
הקשאים ואת האבטיחים
ואת החריר ואת
הבצלים ואת השומים:
במדבר י"א ה'
4. כן דרך איש נמאפת
אבלה ומתחת פיה
ואקרה לא פעלתו און.
משלי ל ב'
5. ג' געול אחתי כלה גל
געול מעין חרותם:
שיר השירים ד יב'
6. וישמע משה את
הקם בבה למשפוחיו
איש לפתח אהליו וידר
אף יי מאד ובעני משה
רע: במדבר י"א י'
7. ויקראו בית ישראל
את שמו מן והוא כורע
גד לכן ועמנו בצפיות
בדבש: שמות טו לא
8. וברדת השל על
המתנה לילה ירד הקן
עליו: במדבר י"א ט'
9. ויאמר יי אל משה
הני ממטיר לכם לחם
מן השמים ורץ הקם
ולקטו דבר יום ביומו
למען אנסו ודילך
בתורת: אם לא:
שמות טו ד י' שש
הקם ולקטו ויחטו
קרחתם או דכו במדבר
והם הביאו אליו עוד נדבך
בבקר: שמות לו ג'
14. ויאמר משה בתה יי

עינו בצוסו. אוקצ שכרות: כל העולם דומה עליו כמישור. ממון
אחרים דומה לו הימר: ישינה לאחרים. שמה ישיאווה עלה:
1) דאגה. פחד שדואג על הפסק שום דבר פן יבואו: יורד עמו
לחייו. בכל דבר שהוא יכול להקניטו ולהפסידו הוא יורד: עריוס.
לנאסרו להם צמדכר והגה לרון
משמים כחו וידנו לרוב (בראשית מה):
ומחסה פיה. מקנחת פיה של מטה
כמו כאשר ימחה הללחת (מלכים ב
כה) כמי שמקנח את הקערה: דאמר
מר. צמכת סוטה צפק קמא (דף
א:): לא פלגי צפו. לא היו פרוזים
בעריות צמכרים: הנה דאסיין.
אותן שהיו נאסרות לבני נח כגון
הנה דאמריין צמכדיין (דף טו):
ערה שצ"ד של ישראל ממיתין עליה
כן נח מוזהר עליה והן צבו על
הנוספות: הללו לא עעמו. שהן
שקין לעובדות ומיניקות כדאמריין
צמכריין (ש) משל אומר לשה לא תאכלי
כלל מפני המינוק: והוא כורע גד
לכן אמר רבי אסי. זרע הגד אינו
לכן אכל עגול הוא והכי קאמר
קרא והוא עגול כורע גד ולכן
כמרגלים: כגידא. גרעין של
אליגרי: שדומה לזרע פשטן.

שגם הוא עגול: שאלין עונוסיין. מתוך שהיו דואגים שמה לא
ירד מן למחר היו משעבדים לבס למקום: 1) אם כן השעה וכו'. לפי
שאלת (שמות טו) וימודו צעומר בין שליטת הרבה בין שליטת מעט
מואל עומר לגולגולת ואם נמצא יתר צבית הראשון בידוע שכן

עינו בכוסו 6) עריות כולן דומות עליו כמישור
והד אמר כל הנותן עינו בכוסו כל העולם
כולו דומה עליו כמישור 1) דאגה בלב איש
ישחנה רבי אמי ורבי אסי חד אמר ישחנה
מדעתו וחד אמר 2) ישינה לאחרים 2) ונחש
עפר לחמו ר' אמי ורבי אסי חד אמר אפילו
אוכל כל מעדני עולם טועם בהם טעם עפר
וחד אמר אפילו אוכל כל מעדני עולם אין
דעתו מיושבת עליו עד שיאכל עפר תניא
אמר רבי יוסי בוא וראה שלא כבודת הקב"ה
מדת בשר ודם מדת בשר ודם מקניט את
חבירו יורד עמו לחייו אבל הקב"ה אינו כן
קלל את הנחש עולה לגג מוונותיו עמו יורד
למטה מוונותיו עמו קלל את כענן אוכל
מה שרבו אוכל ושותה מה שרבו ושותה
קלל את האשה הכל ריצין אחריה קלל את
הארמה הכל ניזונין הימנה 3) זכרנו את הדגה
אשר נאכל בצמרים חנם רב ושמואל חד אמר דגים וחד אמר עריות מאן
דאמר דגים דכתיב נאכל ומאן דאמר עריות דכתיב נאכל 4) לישנא מעליא
נקט דכתיב יאכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און ולמאן דאמר דגים מאי חנם דהוו מייתין להו
מהפקירא 7) דאמר מר כשהו ישראל שואבין מים הקב"ה מומין להם בתוך המים דגים קמנים בכריהן
בשלמא למאן דאמר דגים אבל עריות לא פריצי בהו היינו דכתב 8) ג' נעול אחותי כלה [גו'] אלא למ"ד
עריות מאי מעין חתום מהנה דאסירין לא פריצי בהו בשלמא למאן דאמר עריות היינו דכתיב 9) וישמע
משה את העם בוכה למשפחותיו ואת האבטיחים ואת הקשואים רבי אמי ורבי אסי חד אמר
דגים מאי בוכה למשפחותיו הא והא הוא 3) את הקשואים ואת האבטיחים רבי אמי ורבי אסי חד אמר
מעם כל המינין טעמו במון טעם חמשת המינין הללו לא טעמו בו וחד אמר מעם כל המינין טעמו טעמן
וממשן והללו טעמן ולא ממשן 10) (והמן) כורע גד לכן (ומעמו) אמר ר' אסי עגול כגידא ולכן כמרגלים
11) (תניא נמי הכי) גד שדומה לזרע פשתן בגבעולין אחרים אומרים 12) גד שדומה להגדה שמושכת לכו
של אדם כמים תניא אידך גד שמגיד להם לישראל אי בן תשעה לראשון ואי בן שבעה לאחרון לכן שמלכין
עונותיהן של ישראל תניא ר' יוסי אומר כשם שהנביא היה מגיד להם לישראל מה שבחורין ומה שבסדקין
כך המן מגיד להם לישראל מה שבחורין ומה שבסדקין כיצד שנים שבאו לפני משה לדין זה אומר עברי
נגבת וזה אומר אתה מכרתו לי אמר להם משה 13) לכובר משפט למחר אם נמצא עומרו בבית רבו ראשון
בידוע שזה גנבו אם נמצא עומרו בבית רבו שני בידוע שזה מכרו לו וכן איש ואשה שבאו לפני משה לדין זה
אומר היא סרחה עלי והיא אומרת הוא סרח עלי אמר להם משה 14) לבקר משפט למחר אם נמצא עומרה בבית
בעלה בידוע שהיא סרחה עליו נמצא עומרה בבית אביה בידוע שהוא סרח עליה כתיב 15) וברדת הטל על
המחנה לילה [ירד המן עליו] וכתיב ויצא העם ולקטו וכתבי 16) שטמו העם ולקטו הא כיצד צדיקים ירד על פתח
בתיהם בינונים יצאו ולקטו רשעים שטמו ולקטו כתיב להם וכתבי ופתחו הא כיצד צדיקים להם בינונים
עונות רשעים טחנו בריחים או דכו במדוכה א"ר יהודה אמר רב ויתניא ר' חמא בר' חנינא מלמד שירד להם
לישראל עם המן תכשיטי נשים דבר שנידוך במדוכה ובשלו כפרור א"ר חמא מלמד שירד להם לישראל עם
המן ציקי קדירה 11) והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר א"ר שמואל בר נחמני א"ר ר' יונתן
מדבר שירד להם בבקר בבקר מלמד שירדו להם לישראל אבנים טובות ומרגלות עם המן 12) והנשיאים הביאו
את אבני השם תנא נשיאים ממש וכן הוא אומר 13) נשיאים ורוח וגשם אין 14) והיה טעמו כמעם לשד השמן א"ר
אבהו 15) מה שר זה תינוק טועם בה כמה טעמים אף המן כל זמן שישאר אוכלין אותו מוצאין בו כמה טעמים
א"ר לשד ממש מה שר זה מתהפך לכמה גוויין אף המן מתהפך לכמה טעמים 14) ויאמר משה בתה ה' לכם בערב
בשר לאכול ולהם בבקר לשבוע תנא משמיה דר' יהושע בן קרחה בשר ששאלו שלא כהונן ניתן להם שלא כהונן
לחם

ובשלו כפרור וקשו אותו עגול וקיה טעמו כטעם לשד השמן. במדבר י"א ח'
11. ויקחו מלפני משה את כל התרומה אשר הביאו בני ישראל למלאכת עבודת הקדש לעשת אותה
בבקר בבקר: שמות לו ג'
12. והגשם הביאו את אבני השם לאפוד ולחשן: שמות לו כו'
13. נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר: משלי כה י'
לכם בערב בשר לאכול ולחם בבקר לשבוע בשמע יי את תלתיכם אשר אתם מלינים עליו ונחטו מה לא עלינו תלתיכם כי על יי: שמות טו ח'
14. ויאמר משה בתה יי

11. ויקחו מלפני משה את כל התרומה אשר הביאו בני ישראל למלאכת עבודת הקדש לעשת אותה בבקר בבקר: שמות לו ג' 12. והגשם הביאו את אבני השם לאפוד ולחשן: שמות לו כו' 13. נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר: משלי כה י' לכם בערב בשר לאכול ולחם בבקר לשבוע בשמע יי את תלתיכם אשר אתם מלינים עליו ונחטו מה לא עלינו תלתיכם כי על יי: שמות טו ח'